

Vad gör Riksbanken?

Här följer några frågor att besvara när du har sett filmen *Vad gör Riksbanken?* Arbeta vidare med någon av uppgifterna under rubriken *Diskutera, resonera och ta reda på mer.*

1. Riksbanken är ingen vanlig bank. Vad är det som skiljer Riksbanken från andra banker?

- 1. Hos Riksbanken kan man förhandla om bolån.
- X. Riksbanken är en statlig myndighet som lyder under riksdagen.
- 2. Riksbanken har inget inflytande över inflationen i Sverige.

2. Riksbanken har två viktiga huvuduppgifter. Vilka är det?

- 1. Att hålla ordning på utländska betalningar och kontrollera riksdagens utgifter.
- X. Att förhindra korruption och se till att regeringen har tillräckligt med pengar för sina utgifter.
- 2. Att bedriva penningpolitik och se till att betalningarna i ekonomin kan ske säkert och effektivt.

3. Fattar Riksbanken sina beslut helt självständigt?

- 1. Ja, Riksbanken agerar självständigt, utan inblandning från politiker.
- X. Nej, Riksbanken styrs av politikerna i regeringen.
- 2. Inte helt. Reporäntan beslutas av regeringen, övriga beslut fattas av Riksbanken.

4. Penningpolitik är en av Riksbankens viktigaste uppgifter. Vad handlar penningpolitik om?

- 1. Hur skattepengarna ska fördelas mellan till exempel skola, vård och omsorg.
- X. Att styra inflationstakten i ekonomin genom att höja eller sänka reporäntan.
- 2. Att se till att landets export är högre än importen.

5. Vad är reporänta?

- 1. Den ränta som Riksbanken tar för att låna ut pengar till bankerna.
- X. En avgift som Riksbanken betalar till bankerna.
- 2. Den ränta som jag betalar när jag lånar pengar i en bank.

6. Hur påverkas du av inflation?

- 1. Om inflationen är hög tjänar jag mer på att spara pengar i banken.
- X. Om inflationen är låg och stabil behåller mina pengar sitt värde.
- 2. Om inflationen stiger hastigt blir mina pengar mer värda.

7. Riksbanken har ett fast inflationsmål, vilket är att:

- 1. inflationen helst ska vara lägre än 1 procent.
- X. priserna i handeln varken ska stiga eller sjunka.
- 2. den årliga inflationstakten ska vara 2 procent.

8. Vad händer när Riksbanken sänker reporäntan?

- 1. Bankerna kan höja sin ränta och då blir det dyrare att låna pengar, men jag får bättre ränta på mitt sparande.
- X. Bankerna kan sänka sin ränta och då blir det billigare att låna pengar, men jag får sämre utdelning på mitt sparande.
- 2. Det blir billigare för mig att låna pengar på banken, samtidigt som jag får bättre ränta på mitt sparande.

9. Riksbanken har till uppgift att skapa finansiell stabilitet. Vad innebär det?

- 1. Det finansiella systemet ska fungera så att folk kan lita på att pengarna på banken är säkra.
- X. Det finansiella systemet ska se till pengarna i samhället inte slösas bort på onödiga saker.
- 2. Finansiell stabilitet handlar om att de statliga företagen ska sköta sin ekonomi.

10. Kan Riksbanken ibland hjälpa andra banker som är i kris?

- 1. Ja, om bankerna betalat ut för höga räntor.
- X. Nej, Riksbanken griper aldrig in i andra bankers problem.
- 2. Ja, om det uppstår en allvarlig situation som hotar den finansiella stabiliteten i Sverige.

Diskutera, resonera och ta reda på mer

1. Riksbankens självständighet

Varför har riksdagen beslutat att Riksbanken ska vara en *självständig myndighet*? Vilka för- och nackdelar kan du tänka dig om Riksbanken styrdes av politiker? Hur skulle till exempel reporäntan kunna användas av ett politiskt parti för att locka väljare till kommande val? Hur ser det ut i andra länder?

2. Riksbankens uppgifter

Riksbankens viktigaste uppgifter är *penningpolitik* och *finansiell stabilitet*. Varför är det så viktigt att bevara pengarnas värde? Vad händer om vi inte har finansiell stabilitet?

Andra uppgifter är att förvalta landets *guld- och valutareserv* samt ansvara för att försörja Sverige med *sedlar och mynt*. Vad skulle hända om vem som helst kunde trycka och ge ut sedlar och mynt?

3. Hög eller låg ränta?

Riksbanken kan styra ekonomin genom att höja eller sänka *repo-räntan*. Vad avgör om Riksbanken ska höja eller sänka räntan? Vad händer i ett samhälle om räntan är väldigt hög? Vad kan hända om Riksbanken gör en drastisk sänkning av räntan? Hur påverkas hushåll, företag och banker?

4. Inflationsmålet

Varför är det bra att ha en låg och stabil *inflation*? Tänk dig att inflationen stiger eller faller kraftigt i samhället, hur kan det påverka vanliga löntagare?

5. Ta reda på mer

- Hur mycket pengar (sedlar och mynt) finns det i omlopp i Sverige idag?
- Hur stor är Sveriges guld- och valutareserv? Vad används den till?
- Vilken procentsats har den aktuella reporäntan idag? Är den hög eller låg jämfört med tidigare år?
- Vad är den aktuella inflationen idag? Är den hög eller låg? Hur ser prognosen ut?
- När räddade Riksbanken en bank senast? Vad hände då?
- När kommer de nya sedlarna och mynten? Vilka är valörerna?

6. Har du koll på begreppen?

Myndighet, penningpolitik, finansiell stabilitet, guld- och valutareserv, reporänta, inflation, inflationsmål, centralbank.